

Nemzetközi könyvtárügy

01/226

MOLLER RASMUSSEN, Anja: Information and development: the information effect = Inf.Dev. 17.vol. 2001. 1.no. 12-17.p. Bibliogr.

Az információs és kommunikációs technológiák hatása a fejlesztési tevékenységre

Fejlesztés információellátása; Tájékoztatási politika

A cikk az European Association of Development Research and Training Institutes (EADI) 9. általános konferenciáján hangzott el (Paris, 1999. szeptember 22-25). A legtöbb fejlődő országban nagyobb hangsúlyt kellene fektetni az információs-kommunikációs politikák egyéb politikákkal való integrálására. Az információs és kommunikációs technológiáknak és az új, globális információs infrastruktúrának egyaránt vannak pozitív és negatív hatásai a fejlődésre. A hozzáférési lehetőségek egyre növekvő különbségei miatt a szegényebb rétegek egyre hátrányosabb helyzetbe kerülnek, viszont a fejlődés végső soron az ő számukra is megoldásokkal szolgálhat. A cikk célja 1) hozzájárulni ahhoz a nemzetközi szintű eszmecserehez, amely azt vizsgálja, hogyan profitálhatnak a fejlődő országok az információs forradalomból; 2) tisztázni az információ hatásának mérésével kapcsolatos kérdéseket, és 3) a mérésre alkalmas módszerek feltérképezése.

(Autoref.)

Nemzeti könyvtárügy

01/227

DÖLLGAST, Brigitte: Das Bibliothekswesen in Bolivien an der Schwelle zum Informationszeitalter. Internationale Bibliothekskonferenz in La Paz = Bibliotheksdienst. 35.Jg. 2000. 3.no. 278-282.p.

Bolívia könyvtárügye az információs korszak küszöbén

Könyvtárügy

Bolívia Latin-Amerika legszegényebb országai közé tartozik, ez könyvtárügyében is tükröződik.

A közművelődési könyvtárak ellátására 1970-ben La Paz-ban megszervezték a Banco del Libro-t, mely a hálózat országos központja és 200 fiókkönyvtárat tart fenn, ezek egyúttal az iskolai könyvtárak funkcióját is betöltik. A helyi hatóságok és az állam azonban évek óta csak az épületek és a munkatársak költségeiről gondoskodnak, állománygyarapításra a könyvtárak régóta nem kapnak semmilyen összeget, állományukat legfeljebb az adományok gyarapítják. Mivel a könyv különösen nagy érték, a könyvtárhasználat fő formája – különösen a sok kis könyvtárban – a helyben történő olvasás. A könyvtárak aktivitása csak az újabb kis könyvtáracskák létrehozására irányulhat, elsősorban a gyerekek számára.

A helyi hatóságok közömbösek könyvtáraikkal szemben. La Paz-ban a 14 fiókkönyvtár bezárását csak a tömeges lakossági tiltakozás tudta megakadályozni, a központi könyvtár, a Banco del Libro bezárását pedig a könyvtárosok éhségstrájkja.

A szakkönyvtárak közül az állami egyetemek könyvtáraiban sem rózsásabb a helyzet. Egyedül a külföldről támogatott kutatóintézeti könyvtárak tudnak megfelelő körülményekhez jutni, pl. az Etológiai, a Neveléstudományi, a Szociológiai tudományos információs központ, vagy az indián nyelv és kultúra archívuma.

A könyvtárak technológiai felszereltsége rendkívül szegényes. A számítógép vagy még inkább az internet használata távoli álomnak tűnik nem csak az olvasók, hanem a könyvtárosok számára is.

A beszámolót a szerző az első bolíviai nemzetközi könyvtáros konferencia alkalmából írta, melyet 2000 novemberében rendeztek La Paz-ban „A bolíviai könyvtárügy az információs korszak küszöbén” címmel. Rendezője a La Paz-i Goethe Intézet vezetője volt, s az intézet adta a helyszínt is, (mert a könyvtárosok szemben álló „pártjait” csak így lehetett közös rendezvénybe hívni). A tanácskozás fő témája a meglévő csekély összegek leghatásosabb elköltésének megvitatása volt. A résztvevők fontosnak tartották, hogy könyvtárügyük képes legyen dinamikus stratégiai tervet, elfogadható perspektívát nyújtani a reménybeli szponzorok számára. Kézelfogható eredménye volt továbbá az értekezletnek, hogy közös akarattal elhatározták ez egységes bolíviai könyvtáros egyesület létrehozását. Ennek megszervezésére ugyancsak a Goethe Intézet könyvtárát kérték fel.

(Katsányi Sándor)

01/228

NISNEVIČ, U. A.: Sistemno-metodologičeskie osnovy gosudarstvennoj informacionnoj politiki = Naučn.-Teh. Inf. 1.ser. 2001. 3.no. 1-9.p. Bibliogr. 21 tétel.

Az orosz állami tájékoztatási politika rendszer- és módszertani alapjai

Tájékoztatási politika

Oroszországban mindeddig nem alakult ki egységes álláspont, még kevésbé hivatalos állásfoglalás

az információpolitikáról és „vitelének” módjáról, jóllehet a legutóbbi időben születtek ilyen irányú kezdeményezések.

Az állami információpolitika egyrészt az információs szférában található nemzeti célok érvényesítésére, másrészt az irányítási döntések és azok megvalósítási stratégiájának és taktikájának menedzselésére alkalmas (alkalmassá teendő) eszközzrendszer. Mint ilyen a polgári társadalom és az államhatalom (keretében: az önkormányzatok) információs szférájára, illetve e két szféra egymás mellett élésére és egybefonódásaira vonatkozik. Tehát olyan bonyolult, sok funkciójú és komplex egységet kell eredményesen gondoznia, fejlesztenie, amihez invencióra, hozzáértésre és rendszerszerű megközelítésre–modellezésre van szükség (természetesen az anyagi és beruházási ráfordításokon kívül).

Az állami információpolitikának a fenti előrebocsátások jegyében számos részrendszerrel kell számolnia. Ezek a következők:

- az információs jogalkotás rendszerei,
- az információkészletek rendszerei,
- az információs–kommunikációs infrastruktúrák,
- az információipari komplexum tudományos-műszaki és termelési vonatkozásai,
- az információtermelés és az információs szolgáltatások piaca,
- az információs tömegképzés és ismeretterjesztés rendszerei,
- az információs szféra kéaderképzésének és továbbképzésének ügye.

A referált cikkben különös és ismételt hangsúlyt kap az állami információpolitika „differenciált egységben” való megvalósítása, nevezetesen hogy – talán szabad a kifejezést a hazai politikai közbeszéd-től kölcsönkérni – „egész pályás letámadásra” kell berendezkednie. Eredményes igazán csak így lehet.

(Futala Tibor)

01/229

MORALES, Estela: The information right and the information policies in Latin America = IFLA J. 27.vol. 2001. 1.no. 28-33.p.

Res. német, francia, spanyol és orosz nyelven

Az információhoz való jog és a tájékoztatási politika helyzete a dél-amerikai országokban

Tájékoztatás szabadsága; Tájékoztatási politika

A tájékoztatási politikáknak mindig összhangban kell lenniük az illető ország általános politikájával, ahogyan az oktatási és kulturális politikának is meg kell felelnie az ország történelmi és kulturális valóságának. A tájékoztatási politikáknak a technológia és a meglévő információk is fontos elemét képezik. A cikk Mexikó tapasztalatait mutatja be a tájékoztatási politika alkalmazásában, és egy felmérés alapján ismerteti az argentin, kolumbiai, chilei, Costa Rica-i és venezuelai tapasztalatokat is.

(Autoref.)

Központi szolgáltatások

Lásd 263

Együttműködés

01/230

NEUROTH, Heike – LEPSCHY, Petra: Das EU-Projekt Renardus = Bibliotheksdienst. 35.Jg. 2000. 1.no. 49-63.p.

A Renardus nevű EU-projekt

Együttműködés -nemzetközi; Gépi információkeresési rendszer; Kutatás információellátása; Számítógép-hálózat

A program teljes neve „Academic Subject Gateway Service Europe” (európai szakterületi zsilip-szolgá-

tatás), és az EU 5. keretprogramján belül a kiemelt IST (az információs társadalom technológiai)-téma 2. tematikus programja („Felhasználóbarát információs társadalom”) támogatja. A támogatás összege 1,7 millió euró, de az összköltség 2,3 millióra rúg. A Renardus 2000. januárjában indult és 2002. júniusáig tart; tizenkét partner vesz részt benne hét országból (Dániából, Finnországból, Franciaországból, Hollandiából, Nagy-Britanniából, Németországból és Svédországból).

A Renardus egyetlen interfészen biztosít majd hozzáférést igen jó minőségű („high quality”) európai internetes forrásokhoz. Ezt a felületet a Renardus-brókeren keresztül realizálják, amely a keresést és a böngészést különböző minőségileg ellenőrzött tematikus zsilipeken keresztül biztosítja. További cél a metaadatok megosztása, értékelése, kísérleti tesztelése, illetve bevezetése.

A Renardus a használók számára egyrészt alternatívát kínál a kereskedelmi keresőkkel szemben, másrészt egy interdiszciplináris keresést biztosít a közös tematikus zsilipek révén. A közös adatbázis további előnye, hogy ezt az óriási adatmennyiséget bárki használhatja, de a résztvevőknek csak a sajátjukat kell folyamatosan karbantartaniuk. (Pillanatnyilag közel ötvenezer releváns internet-ajánlat van az adatbázisban.)

A projekt nemzetközi szabványokat használ (Dublin Core, DDC, HTML, Z39.50, XML, RDF). A közös adatállományokban való keresés előfeltétele az egységes adatmodell és metaadat-profil (egyeztett szemantikával és szintaxissal). A technikai kérdések megoldásán kívül az együttműködés szervezési és üzleti, valamint szerzői jogi stb. kérdéseinek megoldásával is foglalkozni kívánnak. A különböző európai nyelvek miatt egy több nyelvű használói interfész kimunkálásával is foglalkozni kell. A fő cél egy olyan működőképes szolgáltatás beindítása, amely lehetővé teszi Európa valamennyi tematikus zsilipjén a közös keresést.

A Renardus a már kifejlesztett zsilipek eredményeire épít, amelyekben szakértők értékes dokumentumokat választanak ki, írnak le, látnak el tárgyszavakkal és annotációkkal. Ez „a minőségileg ellenőrzött szakterületi/tematikus zsilip” – T. Koch meghatározása szerint – egy „jó minőségű szakterületi szolgáltatás, amely elsősorban az európai felsőoktatást és az egyetemi kutatást célozza meg”.

A program alapötlete az európai nemzeti könyvtárak és az IMesh-kezdemenyezés konferenciáján vetődött fel. Az alábbi intézmények kapcsolódtak be a Renardusba: a holland nemzeti könyvtár, egyben a projekt-koordinátora; a német és a francia nemzeti könyvtár, a szakterületi zsilipek területén jártas szakértők, a Jyväskylä-i egyetem, a Viiki Science Library (Finnország), a Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek, Göttingen és a Zentralstelle für Agrardokumentation und –information (Németország), a brit Institute for Learning and Research Technology, a UK Office for Library and Information Networking és a University of Bath, továbbá technológiai központok és fejlesztők (Technical Knowledge Centre and Library, Dánia; NETLAB, Lund University, Svédország; Center for Scientific Computing, Finnország).

A Renardusban résztvevő zsilipek pl. a Dutch Electronic Subject Service (DutchESS), a Nordic Gateway (NOVA) stb. Az elvégzendő feladatokat az európai uniós projektekben szokásos „munkacsomagokra” osztották fel, amelyekről adott határidőre több nyilvános és belső beszámolót is kell készíteni. Az eddigi munkálatok fő részét az adatmodell és a Renardus-bróker architektúrájának kifejlesztése alkotta.

A legfrissebb információk a projekt honlapján olvashatók (<http://www.renardus.org>), ahol a projekt hírlevelére is elő lehet fizetni. Külön kiadványban fogják megjelentetni a projekt eddigi eredményeit.

(Hegyközi Ilona)

01/231

ŠRAJBERG, Ā. L.: Meždunarodnyj bibliotečnyj, informacionnyj i analitičeskij centr: novaâ politika partnerstva v novom veke = Naučn. Teh.Bibl. 2001. 3.no. 94-99.p.

Nemzetközi Könyvtári, Információs és Elemző Központ: új partnerpolitika az új évszázadban

Együttműködés -nemzetközi

Két évvel ezelőtt jelentették be, hogy az USA-ban megalakult a Nemzetközi Könyvtári, Információs és Elemző Központ. Ennek feladata, hogy nem nyereségorientált alapon kölcsönösen előnyös együttműködést valósítson meg Oroszország és a FÁK államok, illetve az USA között könyvtári-információs területen. Azóta a szóban forgó testület oroszországi képviselője is létrejött, és a FÁK-államok egyikeben-másikában ugyancsak létrejövőben van.

A testületnek ma már kialakult programdokumentuma van, és vezető és tanácsadó szervei is megkezdtek munkálkodásukat. Több mint 50 partneri – részben használói, részben szolgáltatói – megállapodás jött létre. A testület web-szerverén feltűntek az orosz szolgáltatók igencsak változatos hirdetései. A futtatott és részben realizált projektek közül az alábbiakat érdemes megemlíteni:

- Orosz könyvtár Amerikában
- Amerikai tudományos folyóiratok oroszországi könyvtárak számára
- Kelet-Nyugat c. éves szeminárium az elektronikus információcseréről
- Oroszországi könyvek – online
- A dokumentumok elektronikus eljuttatása.

A sikeres start ellenére a testület egyelőre saját lehetőségei alatt működik. Ennek oka többek között az, hogy a szolgáltatók kínálata minőségileg nem elégíti ki a nyugati igényeket, miközben elzárkóznak a felkínált segítség elől. A projektek állami támogatása sem megfelelő.

A Nemzetközi Könyvtári, Információs és Elemző Központ nem kíván belenyugodni tevékenysége ed-

digi korlátainak fennmaradásában, s ezért új terveket sző. Így

- hamarosan és határozottan lépni kíván a szakmai támogatások rendszerének kibontakoztatása érdekében,
- kapcsolatfelvételt kezdeményez a FÁK-államokban és másutt élő orosz kisebbségekkel,
- bekapcsolódik a nemzetközi programok megvalósításába,
- kibővíti a regionális képviseletek felhatalmazásait, hogy a továbbiakban az USA-beli központ csak a munka koordinálásával foglalkozzék,
- minden lehetséges módszert felhasználva és minden alkalmat megragadva bővíti partnerkapcsolatait.

(Futala Tibor)

Jogi szabályozás

01/232

GADD, Elizabeth: Clearing the way: copyright clearance in UK libraries = *Libr.Inf.Res.News.* 24.vol. 2000. 78.no. 4-12.p. Bibliogr.

A szerzői jogi tehermentesítés gyakorlata a brit könyvtárakban

Felmérés [forma]; Szerzői jog

A cikk egy, a 2000 Elsevier/LIRG kutatási pályázat által támogatott programról számol be, amely a brit könyvtárak gyakorlatát mérte fel a dokumentumok szerzői jogi kötöttségeinek mentesítéséről. Összefoglalja a fontosabb eredményeket, pl. ki által, hol és mi célból történik a mentesítés; a mentesítési folyamat, licenckés és mentesítési hivatalok; a mentesítés költségei; szervezeti mentesítési szolgáltatások. Ezután a brit helyzet problémáinak lehetséges megoldásaival foglalkozik.

(Autoref.)

01/233

BILIŃSKI, Lucjan: Czy dyrektywa 92 może być zagrożeniem dla czytelnictwa w Polsce? = *Poradnik Bibl.* 2001. 2.no. 13-14.p.

Fenyegetheti-e a 92. direktíva a lengyel olvasómozgalmat?

Térítéses szolgáltatás; Szerzői jog

A 92/100 számú EU-direktíva a szellemi termékekkel kapcsolatban bérleti és felhasználói térítéseket ír elő. Teszi ezt abból a célból, hogy a tagországok e direktívához igazodva kiadják a maguk konkrét jogszabályait, azaz elvégezzék a szóban forgó területen a jogharmonizációt.

A direktíva szerinti szerzői jogvédelem egyaránt vonatkozik a művészeti és irodalmi alkotásokra, valamint a tudományos munka termékeire. Tehát – a könyvtári állományok felől nézve – az írott-nyomtatott dokumentumokra, a hanglemezekre–hangkasszettekra és másféle információrögzítésekre egyaránt.

A könyvtári kölcsönzéseknek térítéshez kötése a lengyel könyvtárosokat annál is inkább nyugtalanítja, mivel az országban nagy a szegénység: az embereknek milliószámra kellett pénzhány miatt felhagyniuk a rendszeres könyvvásárlással.

A nyugati országokból sorra-rendre érkeznek a kellemetlen hírek. Belgiumban megvalósítás alatt áll a „ha el akarod olvasni, fizess érte” elv, Franciaországban a szerzők szerint minden kölcsönzésért 5-20 frankot kellene beszédniük a könyvtáraknak.

A referált cikk szerzője egyrészt bízik abban, hogy a könyvtári kölcsönzést ki lehet vonni a szóban forgó direktíva hatálya alól, másrészt abban, hogy a nyugati országok jogszabályai sem fognak rövid idő alatt megszűlni. Írországból, Spanyolországból, Franciaországból és Olaszországból érkezett információk a szabályozás korántsem egyszerű voltát emlegetik, s ezért az is előfordulhat, hogy némely ország abbahagyja a jogszabályozás kísérletét. (ez ugyan maga után vonhatja a luxemburgi Európa Bír-

róság elmarasztaló ítéletét, ám addig legalább 5-7 év fog eltelni a bíróság „ítélkezési szokásait” figyelembe véve. Ennyi idő alatt maga a direktíva is módosulhat.

Azokban az országokban, mert vannak ilyenek, ahol a térítés megvalósult, nem a könyvtári olvasókkal fizettetik meg, Finnországban pl. az államkassza állja a költségeket.

Szerzőnk azt ajánlja, hogy az EU-val sorra kerülő alkudozások közben a lengyel félnek nem szabad megfélekednie a 92/100. számú direktíva meglétéről. Egyébként e kérdéskörben az országnak olyan megoldást kell találnia, hogy a „kecske is jóllakjon, a káposzta is megmaradjon”.

(Futala Tibor)

Lásd még 263

Könyvtárosi hivatás

01/234

OPPENHEIM, Charles – POLLECUTT, Natalie: Professional associations and ethical issues in LIS = J.Librariansh.Inf.Sci. 32.vol. 2000. 4.no. 187-203.p. Bibliogr.

A szakmai szervezetek és a könyvtár- és tájékoztatástudomány etikai kérdései

Egyesület -könyvtári; Felmérés; Könyvtáresetika

Áttekinti a könyvtáresetikai alapelvekkel és normákkal foglalkozó szakirodalmat a szakmai egyesületek szerepével összefüggésben. Megvizsgálja és összehasonlítja az amerikai könyvtáros egyesület (ALA) és a brit könyvtáros egyesület (LA) történetét, különös tekintettel bizonyos etikai kérdésekre. Közli annak a kérdőíves felmérésnek az eredményeit, amely az ALA, a LA és az Institute of Information Scientists (ISI) hozzáállását és intézkedéseit vizsgálta. Három fő területet vizsgáltak: az egye-

sületeket érintő újabb etikai kérdéseket; a tagoknak nyújtott segítség mértékét általában; a tagoknak nyújtott segítség mértékét konkrét etikai problémák esetében. Az eredmények azt mutatják, hogy az ALA lényegesen aktívabb szerepet vállalt etikai és érdekvédelmi kérdésekben, mint a LA. A LA csak fennállásának százéves évfordulója után kezdett el foglalkozni etikai kérdésekkel, és nem vállalt magára annyira harcos szerepet, mint az amerikai egyesület. A szerzők ajánlásokat adnak közre mindkét szervezet számára.

(Autoref. alapján)

Oktatás és továbbképzés

01/235

BARUCHSON-ARBIB, Shifra: Curriculum for „Social Information Science” – evaluation and application = IFLA J. 27.vol. 2001. 1.no. 19-23.p. Bibliogr.

Res. német, francia, spanyol és orosz nyelven

Új szak egy izraeli egyetem könyvtártudományi tanszékén: „társadalmi informatika”

Informatika; Könyvtárosképzés, dokumentálóképzés; Tájékoztató -társadalomtudományi; Tanterv, óraterv

A jelen cikk egy új, sikeres szak (társadalomtudományi informatika) bevezetését ismerteti az izraeli Bar-Ilan egyetemen. A szerző által kifejlesztett szak a könyvtár társadalmi szerepét szeretné kiterjeszteni, beleértve társadalomtudományi adatbankok kiépítését és egy új hivatás, a „társadalomtudományi informatikus” bevezetését. A cikk egy, a hallgatók között végzett felmérés eredményeit elemezve megállapítja, hogy a hallgatók érdeklődnek az új szak iránt: 20-25%-uk választja a társadalmi információs tanulmányokat. A gyakorlatban azonban a diplomásoknak csak 15%-a hasznosítja a tanultakat a

munkájában. Arra a tényre tekintettel, hogy Izraelben ez a hivatás még nem létezik, ezek az adatok egy kezdeti érdeklődést mutatnak e fontos tárgy iránt.

(Autoref.)

Szabványok, normatívák

01/236

CEYNOWA, Klaus: Bibliothekscontrolling mit der Balanced Scorecard = Z.Bibliotheksbes. Bibliogr. 48. Jg. 2001. 1. no. 3-13. p. Bibliogr.

Könyvtári teljesítménymérés az ún. „Balanced Scorecard” módszerrel

Gazdaságosság -könyvtárban; Hatékonyság; Normatívák, mutatószámok; Tudományos és szakkönyvtárak

Az utóbbi években a nemzetközi és a német könyvtárügyben több olyan módszert fejlesztettek ki, amelyekkel – mutatószámok alkalmazásával – pontosra törekvő módon mérni lehet egy-egy könyvtár minőségi teljesítményét is. E módszerek alkalmazásának különösen a felsőoktatási intézmények könyvtáraiban van nagy jelentősége, ugyanis a felsőfokú oktatási intézetek dotációjukat egyre inkább a pontosan kimutatott teljesítményük alapján kapják.

1. Az IFLA 1996-ban nemzetközi irányelveket adott ki a tudományos könyvtárak teljesítményének mérésére. Az irányelvek 17 minőségi mutatót alkalmaztak (pl. a feldolgozás gyorsasága, a tájékoztatás eredményessége).

2. Az ISO 11620 – Library Performance Indicators (1998) az IFLA irányelvekkel szemben a mutatók olyan átfogó rendszerét dolgozta ki, amely a tudományos és a közművelődési könyvtárak teljesítményének mérésére egyaránt alkalmazható.

3. A német oktatási és kutatási minisztérium „Controlling és marketing a tudományos könyvtárakban” (COMBI) névvel projektet dolgoztatott ki, mely áttekintette a különböző teljesítménymérő módszerek skáláját.

4. Az EQUINOX – Library Performance Measurement and Quality Management System (1999) nevű EU-projekt elsősorban a könyvtárak számítógépes és hálózati szolgáltatásainak mennyiségét és minőségét méri, ezeket viszonyítja a hagyományos szolgáltatások mutatószámaihoz.

5. A DFG-projekt „Költségmenedzselés a felsőoktatási könyvtárakban” névvel (1997) a ráfordítás-eredmény viszonyt vizsgálja a LIBRARY MANAGER nevű szoftver segítségével.

6. Az „Integratív Controlling tudományos könyvtárak részére” (1999-ben induló) projektet a Német Kutatási Közösség támogatta. Ennek keretében dolgozta ki néhány egyetemi és tartományi könyvtár a Balanced Scorecard elnevezésű teljesítménymérési módszert. A cikk ezt ismerteti részletesen.

A Balanced Scorecard a mérésre használt mutatókat négy csoportra osztja: 1. A használat mutatói (hogyan elégíti ki a könyvtár a használók igényeit?) 2. A költségek (milyen hatékonysággal használják fel?) 3. Munkafolyamatok (szervezésük megfelelő-e az elvárásoknak?) 4. Potenciális dimenziók (mennyire készül fel a könyvtár a jövő feladataira?).

Az egyes csoportokon belül a módszer a következő mutatókkal dolgozik:

1. Használat. – Célcsoportjának hány százalékát érte el a könyvtár? – A használók elégedettségének foka. – A nyitvatartási idő. – Kölcsönzés és helyben történő használat. – A saját állományból közvetlenül kielégített kérések. – Előjegyzések. – A könyvtárközi kölcsönzés aránya. – A számítógépes szolgáltatásokat igénybe vevők aránya. – A könyvtáron kívüli számítógépes szolgáltatások igénybevétele.

2. Költségek. – Egy használóra jutó költség. – Egy kölcsönzésre ill. helyben használatra jutó költség. – Az információkeresésre fordított költség a teljes költségvetéshez viszonyítva. – Az olvasószolgálatra fordított személyi költség az összes személyi kiadás-hoz viszonyítva. – A számítógépes kutatások költségei.

3. Munkafolyamatok. – A munka produktivitása: a feldolgozott egységek száma. – Átfutási idő (a beszerzéstől a rendelkezésre bocsátásig). – Egy mű feldolgozására fordított kapacitás. – Viszonyszámok: a számítógépes szolgálat személyzete a teljes létszámhoz viszonyítva, az elektronikus médiák feldolgozásának kapacitása a hagyományos dokumentumok feldolgozásához viszonyítva.

4. Potenciális dimenziók. – A könyvtár költségvetése viszonyítva a főiskola (egyetem) egész költségvetéséhez. – Az információs és kommunikációs technológiára fordított kiadások a könyvtár egész költségvetéséhez viszonyítva. – Továbbképzési alkalmak. – A rövid betegszabadságok száma. (Az utóbbi kategória szerepét többen vitatták. A magángazdaságban a dolgozók motiváltságának mérésére használják.)

A módszer alkalmazására szofvert fejlesztettek ki LIBRARY AUDIT névvel, OLAP (Online – Analytical – Processing) alapozással.

(Katsányi Sándor)

Egyesületek, konferenciák

01/237

HACKETT, Theresa: Libraries from a European perspective. The role and work of EBLIDA = Z.Bibliotheksbes. Bibliogr. 48.Jg. 2001. 1.no. 14-20.p.

Az EBLIDA szerepe és tevékenysége

A cikk részletes ismertetését lásd e folyóirat következő számában a „Kitekintés” rovatban.

Egyesület -könyvtári -nemzeti

A cikk bemutatja az EBLIDÁ-t, a könyvtárak európai szintű képviselői szervezetét. Ismerteti megalapításának hátterét, az európai könyvtárpolitikai kezdeményezéseket, az új kutatási terveket és jogi szabályozást. Bemutatja a legújabb fejleményeket, így az „e-Europe” stratégiát, a könyvtári és kulturális kutatási programokat, és a szerzői jogi irányelv-tervezeteket. A cikk az EBLIDA két fő tevékenységére koncentrál: mint lobbi-intézmény képviseli az európai könyvtárak érdekeit, másrészt közvetíti a könyvtárak „hangját” az európai intézmények felé.

(Autoref.)